

TENTAMEN I REGLERTEKNIK (TSRT93)

SAL: TER1, TER2, TER4

TID: 20 augusti, 2026, klockan 8–13

KURS: TSRT93, REGLERTEKNIK

PROVKOD: TEN1

INSTITUTION: ISY

ANTAL UPPGIFTER: 3

ANTAL SIDOR PÅ TENTAMEN: 9

ANSVARIG LÄRARE: Anders Hansson 070-3004401

KURSADMINISTRATÖR: Ninna Stensgård 013-282225, ninna.stensgard@liu.se

TILLÅTNA HJÄLPMEDEL: Grundläggande lärobok i reglerteknik, t.ex. ”Hansson: Reglerteknik—En Introduktion”, med normala inläsningsanteckningar, tabeller och formelsamlingar utgivna på förlag, räknedosa utan färdiga program.

LÖSNINGSFÖRSLAG: Anslås på kurshemsidan efter tentamen.

PRELIMINÄRA BETYGSGRÄNSER:

betyg 3 27 poäng

betyg 4 40 poäng

betyg 5 50 poäng

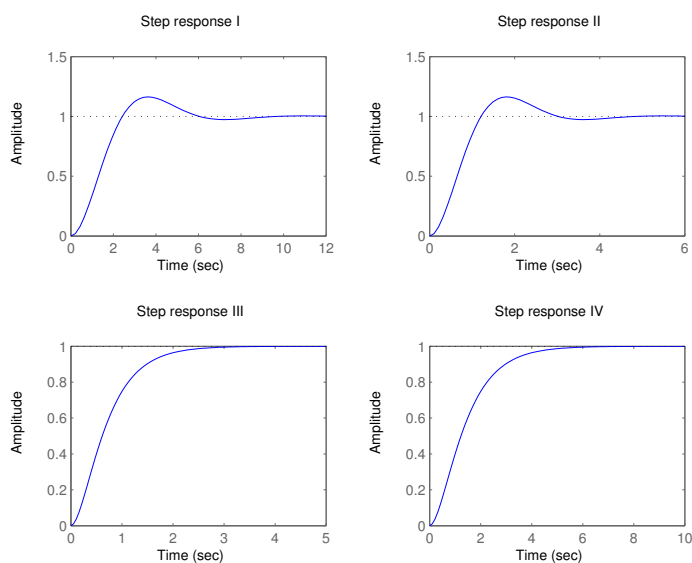
varav minst 6 poäng på varje huvuduppgift.

Lösningar till samtliga uppgifter ska presenteras så att alla steg kan följas på ett tydligt sätt. Bristande motiveringar ger poängavdrag.

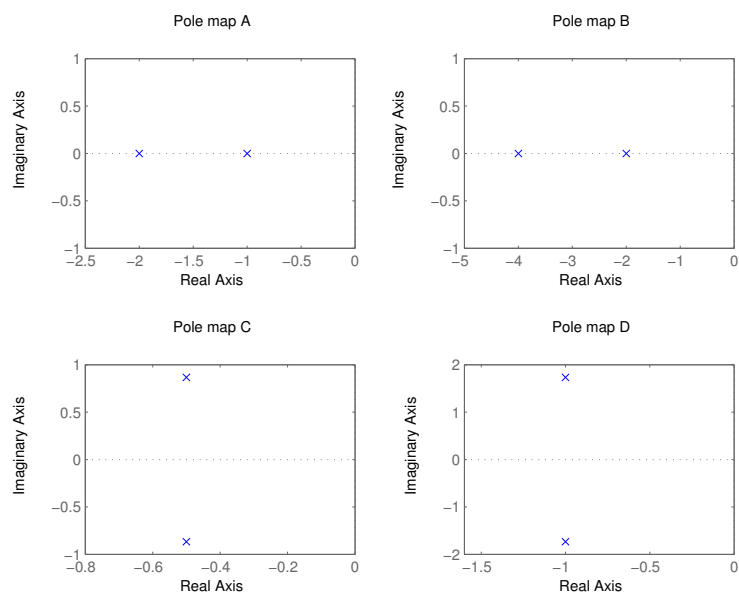
Lycka till!

1. (a) Para ihop stegsvaren i figur 1 med polerna i figur 2

4p

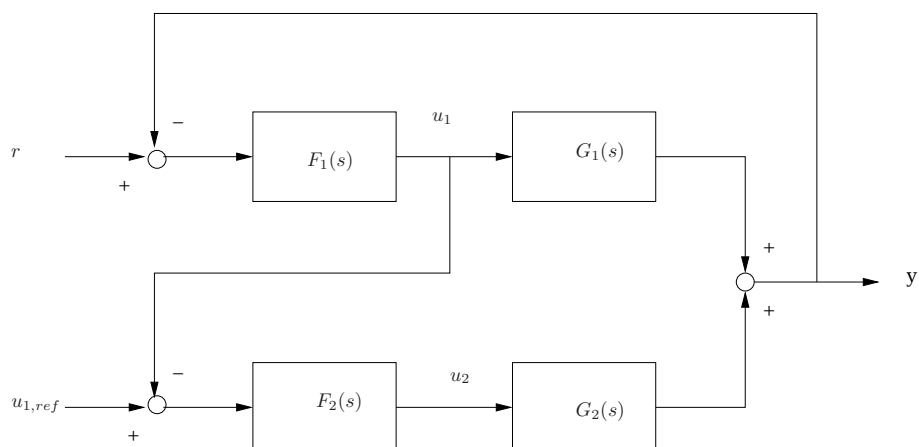
Figur 1: Stegsvär i uppgift 1a

Figur 2: Poler i uppgift 1a

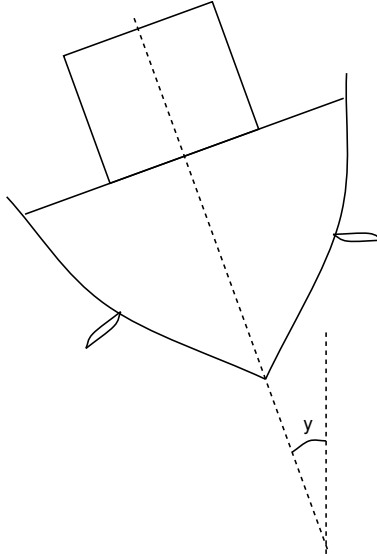
(b) Tag fram överföringsfunktionen från r till y i figur 3

8p

Figur 3: Systemuppställning i uppgift 1b

- (c) För passagerarnas komfort är det viktigt att stabilisera stora fartygs rullningar orsakade av vågor. Detta görs ofta med hjälp av fenor på sidan av fartygsskrovet, se figur 4.

Figur 4: Fartygsstabilisering i uppgift 1c,d.

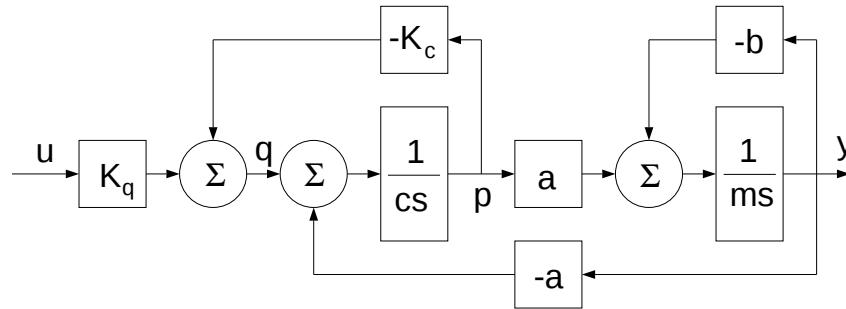
Utsignal är vinkeln $y(t)$ och styrsignal $u(t)$ är momentet som genereras av fenorna. Det gäller att $Y(s) = G(s)(V(s) + U(s))$ och regulatorn är en P-regulator. Överföringsfunktionen för ett givet fartyg är

$$G(s) = \frac{9}{s^2 + 1.2s + 9}$$

Antag att referenssignalen är $r(t) = 0$, dvs att önskat vinkelläge hos fartyget är noll. Vad blir överföringsfunktionen från vågeffekten $v(t)$ till vinkeln $y(t)$? Antag att vågstörningen kan beskrivas som en stegstörning med amplitud a . Vad blir vinkeln y stationärt? 4p

- (d) Ange en regulatorstruktur så att vinkeln y blir noll stationärt även vid stegstörningar för uppgiften i c). 4p

2. (a) Figuren nedan visar en förenklad modell av ett hydraulsystem bestående av ventil, cylinder och kolv. Variablerna u, y, q och p betecknar ventilöppning, kolvhastighet, oljeflöde respektive tryck. De olika konstanterna beskriver systemets mekaniska och hydrauliska egenskaper.

Antag att man inför tillståndsvariablerna $x_1(t) = y(t)$ och $x_2(t) = p(t)$. Verifiera att systemet kan skrivas på tillståndsformen

$$\dot{x}(t) = \begin{pmatrix} -\frac{b}{m} & \frac{a}{m} \\ -\frac{a}{c} & -\frac{K_c}{c} \end{pmatrix} x(t) + \begin{pmatrix} 0 \\ \frac{K_q}{c} \end{pmatrix} u(t) \quad y(t) = \begin{pmatrix} 1 & 0 \end{pmatrix} x(t)$$

4p

- (b) Betrakta åter modellen i uppgift a). Sätt alla konstanter till ett och beräkna en tillståndsåterkoppling på formen

$$u(t) = -l_1 x_1(t) - l_2 x_2(t) + r(t)$$

så att det återkopplade systemets poler placeras i $-2 \pm 2i$.

6p

- (c) En elmotor beskrivs av överföringsfunktionen respektive tillståndsbeskrivningen

$$G(s) = \frac{1}{s(s+1)} \quad \begin{aligned} \dot{x}(t) &= \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & -1 \end{pmatrix} x(t) + \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} u(t) \\ y(t) &= \begin{pmatrix} 1 & 0 \end{pmatrix} x(t) \end{aligned}$$

Man har valt att styra motorn med en PD-regulator,

$$U(s) = (K_P + K_D s)(R(s) - Y(s)).$$

Visa att det finns en tillståndsåterkoppling

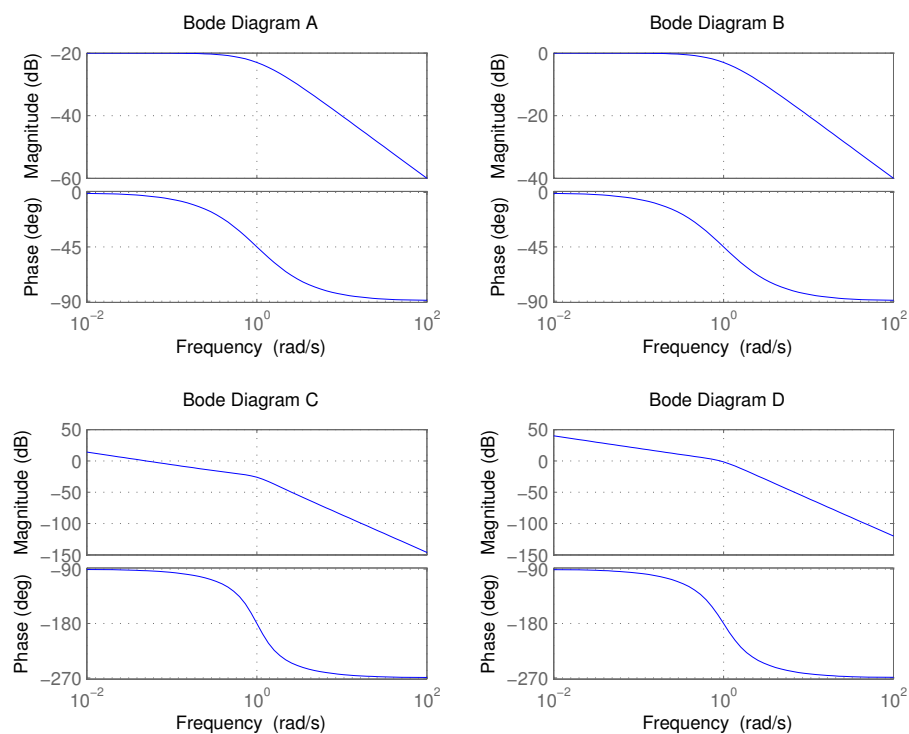
$$u(t) = -(l_1 \quad l_2) x(t) + l_0 r(t)$$

som ger slutna systemet samma poler som PD-regulatorn och ange hur parametrarna l_1 och l_2 skall väljas för att erhålla detta. l_0 ska väljas så att inget stationärt fel erhålls vid konstanta referenssignaler. Hur skiljer sig de slutna systemen åt? 6p

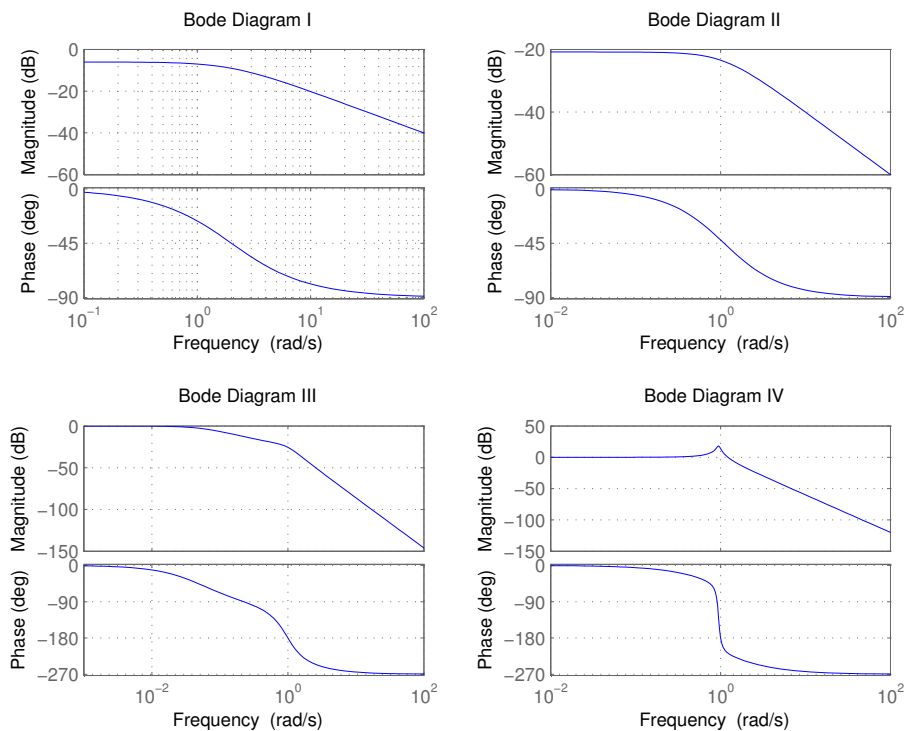
- (d) Antag att vi har ett system på tillståndsform definierat av matriserna $(A, B, C, 0)$ där tillståndsvektorn har dimensionen två. Vi gör tillståndsåterkoppling från rekonstruerade tillstånd. Observatören vi använder kan enbart mäta $x_1(t)$. Visa att överföringsfunktionen från mätningen $y(t)$ till skattningen $\hat{x}_2(t)$ ges av $M(sI - (A - BL - KC))^{-1}K$ där M är en lämpligt vald matris.

4p

3. (a) Para ihop de öppna systemens Bodediagram i Figur 5 med Bodediagramen för slutna systemet i Figur 6 (en P-regulator med förstärkning 1 har använts, $U(s) = R(s) - Y(s)$). 4p

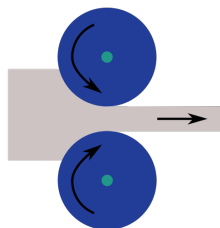

Figur 5: Öppna system i uppgift 3a

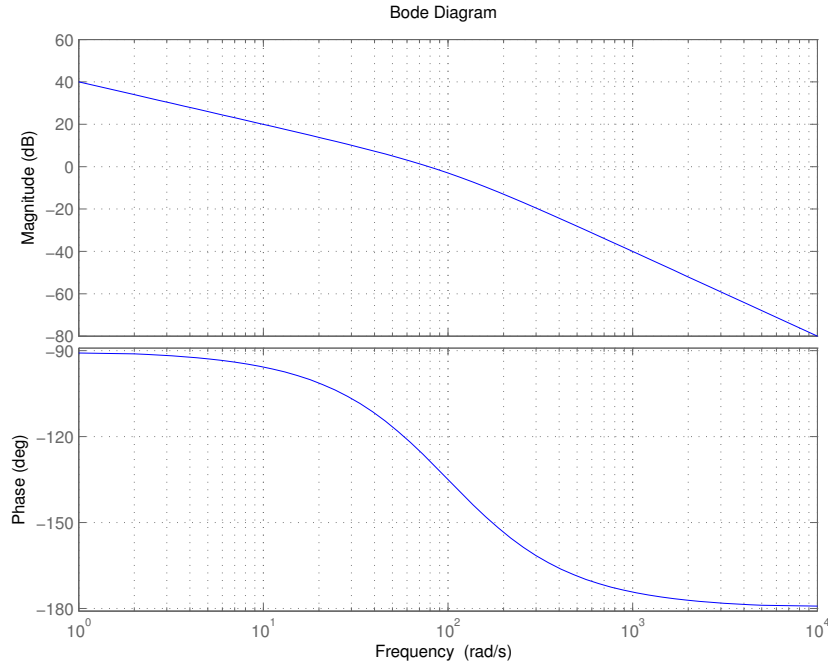
Figur 6: Slutna system i uppgift 3a

- (b) I ett valsverk pressas plåt till lämplig tjocklek genom att plåten drivs genom kraftansatta rullar som roterar med konstant hastighet. Beskriv problemet ur ett reglertekniskt perspektiv med referenssignal $r(t)$, mätsignal $y(t)$, insignal $u(t)$, samt ge ett förslag på en regulatorstruktur. 4p

Figur 7: Valsverk i uppgift 3b

- (c) I Figur 8 nedan visas Bodediagrammet för ett system $G(s)$. Baserat på figuren, ge ett välmotiverat förslag på överföringsfunktionen $G(s)$ (dvs, ange nämnare och täljare) 4p

Figur 8: Bodediagram för $G(s)$ i uppgift 3c.

- (d) Hur stor blir amplituden på utsignalen från systemet

$$G(s) = \frac{100}{s^2 + s + 100},$$

då transienterna dött ut, om insignalen är $u(t) = 2 \sin 10t$? 3p

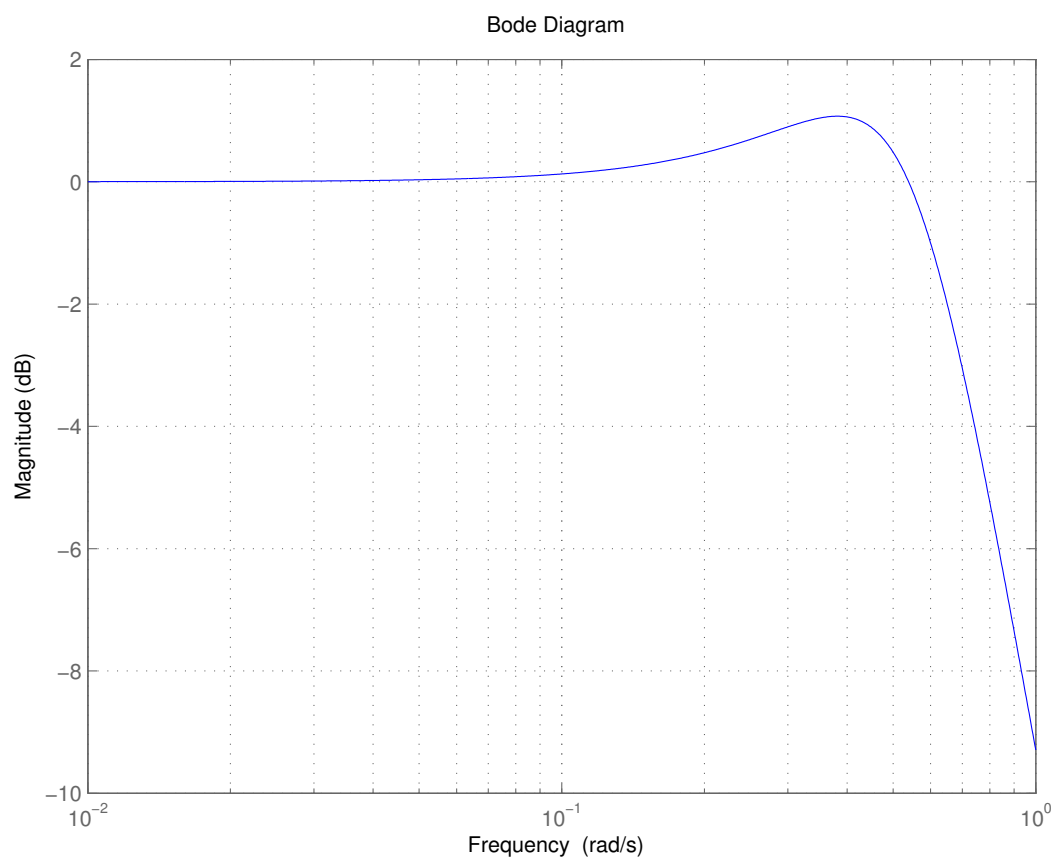
- (e) Med hjälp av modellen

$$G(s) = \frac{2}{s^3 + 7s^2 + 4s}$$

har man tagit fram en P-regulator med $K_P = 1$ som ger ett stabilt slutet system. Komplementära känslighetsfunktionen $T(s)$ visas i figur 9. Det sanna systemet $G^0(s)$ skiljer sig från modellen och ges av

$$G^0(s) = \frac{2 + \gamma}{s^3 + 7s^2 + 4s}$$

För vilka värden på γ kan man använda robustetskriteriet för att garantera att det slutna systemet som fås när $G^0(s)$ återkopplas med den valda P-regulatorn också är stabilt? 5p

Figur 9: Bodediagram för $T(s)$ i uppgift 3e.